توراه أور • الباراشات ויחי • مامار 4

חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב

احمرار العينين من الخمر، وبياض الأسنان من الحليب

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية
/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayechi/4

1 **חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב. הנה גבי יין כתיב תירושי המשמח אלקים כו׳.**

«حمرة العينين من الخمر، وبياض الأسنان من اللبن». وأما الخمر، فقد كُتب: «خمري الذي يفرّح **אלקים** (Elokim)»، إلخ.

ולהבין מהו בחי׳ יין המשמח אלקים ואיך יהיה כחו גדול כ״כ [כל כך] **לשמח אלקים. הנה אמרו נכנס יין יצא סוד.**

لفهم ذلك: ما المراد بمستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) الخمر «التي تفرّح **ה׳**»، وكيف تكون قوتها عظيمة إلى هذا الحد، حتى تفرّح **ה׳**؟ والآن، [قال الحكماء]: «يدخل الخمر، فيخرج السر».

2 **והענין כי בתורה יש ב׳ בחי׳ יין וחלב וכדכתיב לכו שברו ואכלו כו׳ בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב.**

والبيان أن في التوراة مستويين: الخمر واللبن، كما ورد: «هلمّوا اشتروا وكلوا...» و«بلا فضة وبلا ثمن، خمرا ولبنا».

וביאור הדבר כי הנה יש ב׳ אהבות אה״ע [אהבת עולם] **ואה״ר** [ואהבה רבה]**. אהבת עולם היא האהבה הגלויה.**

ولتوضيح الأمر: هناك محبتان، محبة العالم (**אהבת עולם**, ahavas olam) والمحبة العظيمة (**אהבה רבה**, ahavah rabbah). ومحبة العالم هي المحبة الظاهرة.

3 **ואה״ר** [ואהבה רבה] **היא אהבה המסותרת. ולהבין למה נק׳ האהבה המסותרת בשם אה״ר** [אהבה רבה]**. אך הנה אה״ע** [אהבת עולם] **היא האהבה שנלקחה מעולמות דהיינו מחמת התבוננות איך שהוא ית׳ מחדש בטובו כו׳. ומהווה מאין ליש בכל יום מבחי׳ מל׳ ית׳**

والحب العظيم (**אה״ר**، ahavah rabbah) هو الحب الخفي. ولكي نفهم لماذا سُمّي الحب الخفي باسم الحب العظيم: فإن محبة العوالم (**אה״ע**، ahavas olam) هي المحبة الناشئة عن العوالم، أي عن التأمل في كيف أن **ה׳**، تبارك وتعالى، «يجدد بخيره»، إلخ، ويخلق من العدم وجودًا كل يوم، من مستوى الملكوت (**מלכות**، Malchus) لديه، تبارك وتعالى.

כי מלכותך מכ״ע [מלכות כל עולמים] **כתיב שכל עולמים עליונים ותחתונים הם חיים וקיימים מבחי׳ מלכותו ית׳ ממכ״ע** [ממלא כל עלמין] **וסוכ״ע ואתה מחיה את כולם.**

فقد كُتب: «ملكوتك ملكوت جميع العوالم»؛ فجميع العوالم، العليا والسفلى، تحيا وتوجد من مستوى ملكوته، تبارك وتعالى — النور الذي يملأ العوالم كلها (**ממלא כל עלמין**، memalei kol almin) والنور المحيط بجميع العوالم (**סובב כל עלמין**، sovev kol almin) — «وأنت تحييهم جميعًا».

4 **ואינו כדמיון הנשמה שמחיה את הגוף. שהחיות מתפשט ומתלבש בגוף ממש להחיותו. כי הוא ית׳ קדוש ומובדל כו׳. רק התפשטות בחי׳ שם בלבד. דהיינו מחמת כי מלך שמו נק׳ עליהם.**

وهذا ليس كحال النفس التي تمنح الجسد الحياة، حيث تنتشر قوة الحياة وتتلبّس بالجسد نفسه لتحييه. فهو سبحانه مقدّس ومنفصل، إلخ. بل [إنه] مجرد امتداد لمستوى الاسم فحسب، أي لأن اسمه «ملك» يُطلق عليهم.

5 **וכמאמר ישתבח שמך לעד פי׳ לעד עד אין קץ כו׳. וע״ז אנו אומרים איש״ר** [אמן יהא שמיה רבא] **מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך. פי׳ שאנו מתפללים ומבקשים שיהיה שם זה בבחי׳ ברכה והמשכה מההעלם אל הגילוי.**

وكما جاء في القول: «ليُسبَّح اسمك إلى الأبد (**לעד**، la'ad)»؛ والمقصود بـ«إلى الأبد» أنه بلا نهاية، إلخ. وعن ذلك نقول: «آمين، ليكن اسمه العظيم مباركًا إلى الأبد وإلى أبد الآباد (**לעלם ולעלמי עלמיא**، le'alam ule'almei almaya)؛ ليتبارك». أي إننا نصلي ونسأل أن يكون هذا الاسم في حال بركة وإفاضة من الخفاء إلى الظهور.

דהיינו שלא יהי׳ [יהיה] **בבחי׳ העלם והסתר פנים אצלינו בידיעת אנשים מלומדה בלבד שאין זה אלא בבחי׳ הודאה. אבל בחי׳ ברכה היא בחי׳ גילוי ממש במוחו ולבו באמת לאמתו.**

أي ألّا يكون هذا الاسم بالنسبة إلينا في حال خفاء واحتجاب للوجه، بحيث لا تكون معرفتنا إلا «معرفةً تلقّاها الناس بالتلقين»، وهي لا تعدو مرتبة الإقرار. أما مرتبة البركة فهي انكشاف فعلي في عقل المرء وقلبه، على الحقيقة كلّها.

6 **ושיהי׳** [ושיהיה] **גילוי זה נמשך לעלם ולעלמי עלמיא אפי׳** [אפילו] **בעולמות התחתונים כמו בעוה״ז הגשמי וכענין שנאמר ברוך ה׳ אלקי ישראל מן העולם ועד העולם.**

وأن يمتدّ هذا الكشف «إلى العالم وإلى عوالم العوالم» (**לעלם ולעלמי עלמיא**، le'alam ule'almei almaya)، حتى إلى العوالم السفلى، مثل هذا العالم المادي؛ كما جاء في القول: «مبارك **ה׳، אלקי ישראל**، من العالم إلى العالم».

ועד״ז תקנו כל פסוד״ז [פסוקי דזמרה] **מב״ש** [מברוך שאמר] **עד ק״ש** [קריאת שמע] **להאריך ולהרחיב הדבור בשבחו של מקום איך שמלכותו הוא מכ״ע** [מלכות כל עולמים].

وعلى هذا النحو، رتّب [الحكماء] جميع فقرات تسبيح الصباح (**פסוד״ז**، Pesukei deZimrah)، من «**ברוך שאמר**» (Baruch She'amar) إلى قراءة **שמע** (Shema)، لكي يطيلوا الكلام ويوسّعوه في الثناء على الموجود في كل مكان، مبيّنين كيف أن الملكوت (**מלכות**، Malchus) الخاص به هو «مُلك جميع العوالم».

7 **ואיך שהוא קדוש ומובדל כו׳ עד שיהיה נקבע בקרב איש ולב עמוק. ועי״ז יגיע לקיום הק״ש** [הקריאת שמע] **שמע ישראל.**

و[يبيّنون] كيف أنه قدوس ومنفصل، إلخ، إلى أن يترسخ «في باطن الإنسان، و[في] قلب عميق». ومن خلال ذلك يبلغ إلى أداء قراءة **שמע** (Shema)، «اسمع يا إسرائيل».

שמע לשון הבנה להתבונן כי ה׳ אחד פי׳ אחד ז׳ רקיעים וארץ וד׳ רוחות העולם בטלים אל האל״ף הוא אלופו של עולם.

«اسمع» لفظ يدل على الفهم: أن يتأمل المرء أن «*ה׳* (הוי' / **שם הוי'**, Havayah) واحد». و«واحد» (**אחד**, echad) تعني أن السماوات السبع والأرض والجهات الأربع للعالم تخضع في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul) للألف (**א**, alef)، وهو سيد العالم (**אלוף**, aluf).

8 **וכמו שיש בגשמיות ז׳ רקיעים כו׳. כך ברוחניות יש כמה מדרגות זו למעלה מזו וכולם בטלים אליו ית׳ רק שברוך שם כו׳.**

وكما أن في العالم المادي سبع سماوات، إلخ، فكذلك في الروحانية مراتب كثيرة، الواحدة فوق الأخرى، وكلها في حالة إبطال لذواتها أمامه، سبحانه؛ غير أن [هناك] «مبارك الاسم»، إلخ.

שמבחי׳ דלי״ת רבתי דאחד נמשך בחי׳ ברכה והמשכה להיות בחי׳ שם כבוד מלכותו כו׳. ועי״ז יגיע למדרגת ואהבת.

فمن مستوى الدال الكبيرة (**דלי״ת רבתי**, dalet) في «الواحد» (**אחד**, Echad) تُستمد البركة والإفاضة، لتنشأ بذلك مرتبة «اسم مجد ملكوته»، إلخ. وبهذا يبلغ مرتبة «وأحبِبْ».

פי׳ ואהבת הוא מלשון רצון. דהיינו שיהי׳ [שיהיה] **רצונך שהוי׳ יהיה אלקיך בכל לבבך בשני יצריך יצ״ט** [יצר טוב] **ויצה״ר** [ויצר הרע] **לאהפכא חשוכא כו׳**

«وأحبِبْ» (**ואהבת**, ve'ahavta) لفظ يدل على الإرادة. أي أن تكون إرادتك أن يكون اسم *ה׳* (הוי' / **שם הוי'**, Havayah) هو **אלקיך**، «بكل قلبك»—مع ميليك كليهما، الميل الصالح والميل الشرير—لقلب الظلمة [إلى نور]، إلخ.

שיעקור רצונו מהבלי עולם להיות לו שינוי רצון ולהפך רצונו לה׳ אחד וכמ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:

[أي،] أن يقتلع إرادته من أباطيل العالم، حتى يحدث لديه تغيّر في الإرادة، ويوجّه إرادته إلى *ה׳* الواحد؛ كما ورد: «من لي في السماء؟ ومعك لا أشتهي شيئًا في الأرض».

9 **והנה כ״ז** [כל זה] **הוא בחי׳ אה״ע** [אהבת עולם] **שאומרים אהבת עולם אהבתנו. פי׳ אהבתנו שאהבה זו היא מתלבשת בתוך נפשנו.**

والآن، كل هذا هو مستوى المحبة الدائمة (**אהבת עולם**، ahavas olam)، كما نقول: «بمحبة أبدية أحببتنا». ومعنى «أحببتنا» (**אהבתנו**، ahavtanu) أن هذه المحبة تتلبّس في داخل نفسنا.

שהנפש יכולה להיות כלי להגביל ולהלביש את האהבה זו בתוכה ממש להיות תוכה רצוף אהבה זו. אבל אה״ר [אהבה רבה] **היא בשרש הנפש במקור חוצבה כי חלק הוי׳ ממש עמו.**

فالنفس تستطيع أن تكون وعاءً يحتوي هذه المحبة ويُلبِسها في داخله حقًا، حتى يكون باطنها مرصّعًا بهذه المحبة. أما المحبة العظيمة (**אהבה רבה**، ahavah rabbah)، فهي في جذر النفس، في المصدر الذي نُحتت منه؛ لأن «شعبه» يعني حرفيًا «جزءًا من **ה׳**».

10 **ואני הוי״ה לא שניתי כתיב שהוא ית׳ למעלה מגדר עלמין ואין ערוך אליו ית׳ כלל אפי׳** [אפילו] **כמשל טפה מים אוקיינוס.**

ورد: «وأنا، اسم **ה׳** (**הוי׳ / שם הוי׳**، Havayah)، لم أتغير»؛ إذ إن **ה׳**، سبحانه، فوق حدود العوالم، ولا نسبة إليه سبحانه على الإطلاق، ولا حتى كنسبة قطرة [بالقياس إلى] مياه المحيط.

שעם היות שהוא חלק קטן מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות. עכ״ז [עם כל זה] **שייך איזה ערך ויחוס במהותו הדומה לו שגם מהות הטפה היא מים כמו הים הגדול ממש.**

فمع أن [القطرة] جزء ضئيل، [واحد] من ألف ألف ألف وربوات ربوات، فإن مع ذلك تصحّ نسبة ما وعلاقة ما من جهة ماهيتها التي تشبه [المحيط]؛ إذ إن ماهية القطرة أيضاً ماء، تماماً كالبحر العظيم.

משא״כ אליו ית׳ אין ההשתלשלות ערוך כלל ולכך האהבה שנלקחה מבחי׳ זו אינה מתלבשת ממש תוך הנפש ואין הנפש יכולה להגבילה אלא היא בבחי׳ מסותרת

أما هو سبحانه فليس الأمر كذلك: فسلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**، hishtalshelus) لا نسبة لها إليه على الإطلاق. لذلك، فإن المحبة المستمدة من هذا المستوى لا تتلبس حقيقةً داخل النفس، ولا تستطيع النفس أن تحتويها؛ بل تكون في حال مستترة.

והיא באה לידי גילוי בבחי׳ בכל מאדך כו׳. (וע׳ בתניא ס״פ מ״ג ועי׳ [ועיין] **ג״כ פ׳ י״ט):**

وتنكشف في مستوى «بكل قوتك» (**בכל מאדך**، bechol me’odecha)، إلخ. (انظر تانيا (**תניא**)، نهاية الفصل 43؛ وانظر أيضاً الفصل 19.)

11 **והנה ההפרש שבין אה״ע** [אהבת עולם] **לאה״ר** [לאהבה רבה] **הוא כי אה״ע** [אהבת עולם] **הבאה מחמת התבוננות ועומק מחשבתו יש לה הפסק שאם לבבו פונה לדברים אחרים וטרוד במחשבתו בעסקי עולם אזי חולפת ועוברת ממנו כו׳**

والآن، فالفرق بين محبة العالم (**אהבת עולם**, ahavas olam) والمحبة العظيمة (**אהבה רבה**, ahavah rabbah) هو أن محبة العالم، التي تنشأ من التأمل وعمق الفكر، قابلة للانقطاع؛ إذ إذا اتجه قلبه إلى أمور أخرى وانشغل فكره بشؤون الدنيا، فإنها تخبو وتفارقه، إلخ.

משא״כ האה״ר [האהבה רבה] **שבשרש נפשו ממקור חוצבה אין לה הפסק שגם אם לבבו פונה לדברים אחרים הרי אין בזה לעומת זה להיות לעומת האהבה הזאת להטרידה ולהפסיקה.**

أما المحبة العظيمة الكائنة في أصل نفسه، من المصدر الذي نُحتت منه، فلا تنقطع. فحتى إن اتجه قلبه إلى أمور أخرى، فليس في ذلك «واحد بإزاء الآخر»، [لا شيء] يقف بإزاء هذه المحبة فيشوشها ويقطعها.

12 **ולזאת תשאר אהבה זו בבחי׳ רשימו להיות זכרונה תקועה בלב בל תמוט עולם ועד.**

لذلك يبقى هذا الحب في صورة الأثر الباقي (**רשימו**, reshimu)، لتظل ذكراه راسخة في القلب، «لا يتزعزع إلى الأبد، إلى دهر الدهور».

אך כיצד תהיה אה״ר [אהבה רבה] **זו בבחי׳ גילוי שיעלה ויגיע למדרגת בכל מאדך ע״ז אמרו נכנס יין יצא סוד היא התורה שנק׳ בשם יין.**

لكن كيف ينكشف هذا الحب العظيم (**אהבה רבה**, ahavah rabbah)، فيرتقي ويبلغ مرتبة «بكل ما أوتيت من قوة»؟ عن ذلك قالوا: «دخل الخمر فخرج السرّ»: [فالخمر] هي التوراة، التي تُسمّى باسم «الخمر».

13 **וכמארז״ל** [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **ערבים עלי ד״ס יותר מיינה של תורה כי על האהבה נאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואמרו רז״ל** [רבותינו זכרונם לברכה] **כי טוב לגנוז בתורה.**

كما قال حكماؤنا، طابت ذكراهم: «أقوال الكتبة أحبّ إليّ من خمر التوراة». ففي شأن المحبة قيل: «ورأى **אלקים** النور أنه حسن»؛ وقال حكماؤنا، طابت ذكراهم: «أنه حسن» — ليُخفى في التوراة.

וכשנכנס יינה ש״ת [של תורה] **יצא סוד הוא אור האהבה הגנוז מההעלם אל הגילוי להיות אצלו גילוי האה״ר** [האהבה רבה] **המושרשת בשרש נפשו במקור חוצבה בבחי׳ בכל מאדך**

وحين يدخل خمر التوراة، يخرج السرّ — وهو النور الخفي للمحبة — من الخفاء إلى الظهور، فينكشف فيه الحب العظيم (**אהבה רבה**, ahavah rabbah) المتجذّر في جذر نفسه، في المصدر الذي نُحتت منه، بمستوى «بكل قوتك».

וע״ז נא׳ [נאמר] **פותח את ידיך. יודי״ך הן הם בחי׳ הצמצומים רבים ועצומים מאא״ס** [מאור אין סוף] **ב״ה להיות השתלשלות המדרגות מעילה לעלול כו׳.**

وفي هذا قيل: «تفتح يدك» (yadecha ,**ידיך**). أما «يوداتك» (yudecha ,**יודיך**)، فهي مراتب الانكماشات الكثيرة والعظيمة (tzimtzumim ,**צמצומים**) الصادرة عن النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**)، مبارك هو، لكي تقوم سلسلة الانحدار (hishtalshelus ,**השתלשלות**) للمراتب، من العلة إلى المعلول، إلخ.

14 **ומקור התהוות העולמות מאין ליש מרצה״ע** [מרצון העליון] **ב״ה וע״י התורה שהיא חכמתו ורצונו ית׳ פותח את היודי״ן והצמצומים להיות גילוי רצה״ע** [רצון העליון] **ב״ה.**

ومصدر نشوء العوالم من العدم إلى الوجود هو الإرادة العليا، تبارك وتعالى. وبواسطة التوراة، التي هي حكمته وإرادته، تبارك وتعالى، [يفتح] حروف اليود (yudin ,**יודי״ן**) والانكماشات، لكي تنكشف الإرادة العليا، تبارك وتعالى.

ומשביע לכל חי דהיינו בכל חיות ואור המתפשט בעולמות מריש כל דרגין כו׳. להיות בהם בחי׳ רצון שיהי׳ [שיהיה] **שורה ומתגלה בהם בחי׳ רצה״ע** [רצון העליון] **ב״ה ונמשך לנפש האדם ג״כ שיהי׳** [שיהיה] **מתגלה בו רצה״ע** [רצון העליון] **שבנפשו**

«ويُشبع كلَّ حيّ»: أي إن مستوى أو جانب (bechinah ,**בחינה**) الإرادة ينبغي أن يكون في كل قوة الحياة والنور المنتشرين في العوالم، من رأس جميع المراتب، إلخ؛ أي إن الإرادة العليا، تبارك وتعالى، تستقر فيها وتنكشف. وهي تُمدّ إلى نفس الإنسان أيضًا، لكي تنكشف فيه الإرادة العليا الكامنة في نفسه.

דהיינו האה״ר [האהבה רבה] **המושרשת בשרש נפשו למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת מאחר שהרצ״ע** [שהרצון העליון] **בא אצלו לידי גילוי למטה בלבושי הנפש דבור ומעשה ע״י דבור בת״ת** [בתלמוד תורה] **ומעשה המצות ולכן אמרו רז״ל** [רבותינו זכרונם לברכה] **ששואלים את האדם קבעת עתים לתורה.**

أي الحب العظيم (ahavah rabbah ,**אהבה רבה**) المتجذّر في أصل نفسه، وهو فوق ما تستطيع النفس احتماله؛ إذ إن الإرادة العليا قد ظهرت فيه في الأسفل، في لِباسَي النفس، الكلام والعمل، من خلال الكلام في دراسة التوراة والعمل بالوصايا (**מצות**, mitzvos). ولذلك قال حكماؤنا ذوو الذكر المبارك إن الإنسان يُسأل: «هل جعلت أوقاتًا ثابتة لدراسة التوراة؟»

שעי״ז יעורר את האהבה מלמעלה בשרש נפשו שאינה מתלבשת בשום כלי המעלים ומסתיר שאין כמוה ולא דוגמתה בזלעו״ז [בזה לעומת זה] **הנ״ל ואין לה הפסק שאפי׳** [שאפילו] **בעסקו בשאר ענינים תהיה אהבה זו תקועה בלבו.**

فبهذا يستثير الحب من الأعلى في أصل نفسه، وهو حب غير متلبّس بأي وعاء يستر ويحجب؛ وليس له مثيل، ولا شبيه، في «هذا بإزاء هذا» المذكور آنفًا. ولا ينقطع هذا الحب، حتى إنه يظل ثابتًا في قلبه ولو انشغل بأمور أخرى.

ומזה יבא לידי ודברת בם כו׳ (וע׳ באגה״ק [באגרת הקודש] **ד״ה איתא רפ״ד דמגלה ודאשתמש בתגא כו׳ במי ששונה הלכות כו׳ יעו״ש** [יעויין שם] **):**

ومن هذا يصل إلى «وتتحدث بها»، إلخ. (انظر إغّيرت هَكودِش (**אגרת הקודש**, Iggeres HaKodesh)، في المقطع الذي يبدأ: «ورد في مطلع الفصل الرابع من مِغيلا (**מגילה**, Megillah): "ومن يستعمل التاج"، إلخ» ـ بشأن من يدرس الأحكام (**הלכות**, halachos)، إلخ؛ راجع هناك).

15 **ובזה יובן הכתוב חכלילי עינים מיין. פי׳ עינים הוא מ״ש עיני תמיד אל ה׳. הנה עין ה׳ אל יראיו.**

وبهذا يتضح قوله: «احمرار العينين من الخمر». و«العينان» كما في المكتوب: «عيناي دائماً نحو **ה׳**»؛ «ها إن عين **ה׳** نحو الذين يخشونه».

והוא בחי׳ לאסתכלא ביקרא דמלכא דהיינו שיאיר בלבו אור האהבה לה׳ בבחי׳ ראיה היא בחי׳ אהבה בתענוגים שהיא מדרגה העולה על כולנה למעלה מאה״ר [מאהבה רבה] **ואה״ע** [ואהבת עולם]

وهذا هو مستوى «التطلع إلى مجد الملك»: أي أن يشرق في قلبه نور المحبة لـ **ה׳** على هيئة الرؤية، وهو مستوى المحبة المصحوبة باللذة، وهو مستوى يفوق جميع المستويات، ويسمو فوق المحبة العظيمة (**אהבה רבה**, ahavah rabbah) والمحبة الدائمة (**אהבת עולם**, ahavas olam).

(וצ״ע [וצריך עיון] **בתניא פמ״ג משמע דאה״ר** [דאהבה רבה] **היא אהבה בתענוגים. וצ״ל שיש ב׳ בחינות אה״ר** [אהבה רבה] **הא׳ האהבה הנז׳** [הנזכר] **בתניא פי״ט כשבאה לידי גילוי כשאינה בבחינת גילוי התענוג.**

(وهذا يحتاج إلى نظر في ضوء ما يفيده تانيا (**תניא**)، الفصل 43، من أن **אהבה רבה** هي المحبة المصحوبة باللذة. وينبغي أن نقول إن لـ**אהבה רבה** مستويين: أولهما المحبة المذكورة في تانيا، الفصل 19، حين تأتي إلى الانكشاف، ولكنها ليست في مستوى اللذة المنكشفة.)

וגדולה ממנה היא אה״ר [אהבה רבה] **בתענוגים. ועיין במ״א ע״פ אחותי רעיתי יונתי כו׳. שם נתבאר אחותי היא מצד אהבה טבעית ויונתי היא אהבה בתענוגים)**

وأرفع منها **אהבה רבה** المصحوبة باللذة. وانظر في موضع آخر، في تفسير «أختي، محبوبتي، حمامتي»، إلخ؛ فقد بُيّن هناك أن «أختي» ترجع إلى المحبة الفطرية، وأن «حمامتي» هي المحبة المصحوبة باللذة.)

וכענין שכתוב עיניך יונים כמו זוג יונים שמסתכלים תמיד זע״ז [זה עם זה / זה על זה] **ומתענגים כו׳. כך יהיה קשר האהבה בדביקות נפלא ועצום עד שיהיו עיניו ולבו כל הימים רק לאסתכלא ביקרא דמלכא. וכמ״ש בזהר ע״פ הסבי עיניך כו׳ דמוקדין ליה בשלהובין דרחימותא.**

وكما في المكتوب: «عيناك حمامتان»؛ فكما أن زوجاً من الحمام يحدّق أحدهما في الآخر على الدوام ويتلذذان بذلك، إلخ، هكذا تكون رابطة المحبة في تعلق عجيب شديد، حتى لا تنصرف عيناه وقلبه طوال الأيام إلا إلى «التطلع إلى مجد الملك». وكما ورد في الزوهار (**זהר**) في تفسير «حوّلي عينيك»، إلخ: «فإنهما تشعلان فيه لهيب المحبة».

שתהא האהבה מתלהבת ומתלהטת בלב איש להתענג על ה׳ מרוב כל עד שאין כח בנפשו להגביל את האהבה בלב רק בבחינת ראיה מבחוץ (ועיין במ״א ע״פ עיניך יונים וע״פ הראיני את מראיך):

أي أن تتّقد المحبة وتلتهب في قلب الإنسان، فيتنعّم بـ **ה׳** فوق كل شيء [آخر]، حتى لا تكون في نفسه قدرة على حصر المحبة في القلب، إلا على هيئة رؤية من الخارج. (وانظر في موضع آخر، في تفسير «عيناك حمامتان» و«أرني مظهرك».)

16 **וזהו ענין חכלילי עינים. פירוש אדמומית העינים שאודם העינים הוא מחמת תוקף רשפי אש דמוקדין ליה בשלהוביתא כו׳.**

وهذا هو معنى «حمراء العينين»: أي احمرار العينين؛ فإن احمرارهما ناشئ عن شدة «الشرارات النارية» التي «تُضرم فيه لهيبًا»، إلخ.

והוא בחינת מעלת ומדרגת השבת אז תתענג כו׳ וקראת לשבת ענג. אך מי שטרח בע״ש [בערב שבת] **כו׳.**

وهذا هو مستوى سموّ السبت (Shabbos ,**שבת**) ومرتبته الخاصة: «حينئذٍ تتلذذ»، إلخ، و«تدعو السبت لذّة». لكن «من تعب عشية **שבת**»، إلخ.

ולכן צריך כל ימות החול ליגע את נפשו. לעורר את האה״ר [האהבה רבה] **ואה״ע** [ואהבת עולם]**. וע״י זה יגיע לבחינת האהבה בתענוגים המתגלית בשבת.**

لذلك ينبغي للمرء طوال أيام الأسبوع أن يُجهد نفسه لإثارة الحب العظيم (ahavah rabbah ,**אהבה רבה**) وحبّ العالم (ahavas olam ,**אהבת עולם**)؛ ومن خلال ذلك يبلغ مستوى الحب في اللذّات الذي ينكشف في السبت.

17 **והנה כ״ז** [כל זה] **בא מבחינת ומדרגת יין. יינה ש״ת** [של תורה]**. וזהו חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי.**

والآن، كل هذا ناشئ عن مستوى ومرتبة الخمر، أي خمر التوراة. وهذا هو «أحمر العينين» (**חכלילי**، chachlili): «كل حنكٍ (**חיך**، chech) يذوق يقول: «لي، لي» (**לי לי**، li li).»

לפי שיתגלה בחי׳ חיך הטועם את היין דהיינו בחי׳ חכמה וטעמי מצות שהם בחי׳ תענוג העליון.

لأن مستوى الحنك الذي يذوق الخمر سينكشف؛ أي مستوى الحكمة (**חכמה**، Chochmah)، وعلل الوصايا (**מצות**، mitzvos)، أي الأسباب (**טעמים**، te'amim، «الأذواق»)، وهي مستوى اللذة العليا.

וע״י כן נתעלה בעילוי אחר עילוי לי לי עד רום המעלות (פי׳ חיך הטועם זהו בחי׳ אהבה בתענוגים המתגלה בשבת שהוא בחי׳ שם ע״ב [שם ע״ב] **דחכמה**

ومن خلال ذلك يرتقي ارتقاءً بعد ارتقاء، «لي، لي»، حتى أسمى المراتب. (ومعنى «الحنك الذي يذوق»: مستوى المحبة في اللذات، التي تنكشف في السبت (**שבת**، Shabbos)، وهو مستوى الاسم **ע״ב** (Av، 72) للحكمة؛

ואזי אומר לי לי ב״פ [ב׳ פעמים] **דהיינו שנכללו בו ב׳ אהבות הנ״ל אה״ר** [אהבה רבה] **ואה״ע** [ואהבת עולם] **שהם מ״ה** [שם מ״ה] **וב״ן** [ושם ב״ן] **דמ״ה** [דשם מ״ה] **מברר ב״ן** [שם ב״ן] **וע״י יחוד מ״ה** [שם מ״ה] **וב״ן** [ושם ב״ן] **מתגלה בשבת בחי׳ הגבוה משניהם והוא בחי׳ שם ע״ב** [שם ע״ב] **אהבה בתענוגים):**

ثم يقول «لي، لي» مرتين؛ أي إن المحبتين المذكورتين أعلاه، **אהבה רבה** (ahavah rabbah، المحبة العظيمة) و **אהבת עולם** (ahavas olam، المحبة الدائمة)، تندمجان فيه. وهما **מ״ה** (Mah، 45) و**ב״ן** (Ban، 52)، إذ ينقّي **מ״ה ב״ן**. ومن خلال اتحاد **מ״ה** و**ב״ן** ينكشف في السبت (**שבת**) مستوى أعلى منهما كليهما، وهو مستوى الاسم **ע״ב** (Av): المحبة في اللذات.)

18 **ולבן שינים מחלב. פירוש כי שינים הם הטוחנות את המאכל להיות מתעכל במעיו שעי״ז יהי׳** [יהיה] **מזון לגוף**

«وبياض الأسنان من اللبن». والمعنى أن الأسنان هي التي تطحن الطعام لكي يُهضم في أمعائه، وبذلك يصير غذاءً للجسد.

משא״כ כשלא ילעוס ויטחון המאכל בשיניו לא יבא לידי עכול כלל ולא יהיה לו למזון ולשובע.

أما إذا لم يمضغ الطعام ويطحنه بأسنانه، فلن يُهضم مطلقًا، ولن يكون غذاءً له ولا يحقق له الشبع.

19 **וכך עד"מ כדי שיהי'** [שיהיה] **מזון לרמ"ח אברין דמלכא שתהא נפשו מרכבה אליהם שיתאחד ממש עם הנפש צ"ל בבחי' שינים הטוחנות ומפררות**

وهكذا أيضًا، على سبيل المثال: لكي يكون غذاءً لـ«الأعضاء الـ٢٤٨ للملك»، فتكون روحه مركبةً لها ويكون الغذاء متحدًا حقًّا بالنفس، لا بد من مرتبة الأسنان التي تطحن وتسحق.

דהיינו לפרר ולברר כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ולדקדק ולפשפש בהן ולהיות ממארי דחושבנא לשקול כל דרכיו ולפלס מעגלותיו.

أي أن يفتّت ويفرز جميع أفعاله وأقواله وأفكاره، وأن يدقّق فيها ويفحصها، وأن يكون من «أرباب المحاسبة»، فيزن جميع طرقه ويقيس مسالكه.

20 **ונק' בלשון הגמ'** [הגמרא] **מדקדק במעשיו שעי"כ** [שעל ידי כך] **יהיה בבחי' עכול בנפש שהטוב יקבל למזון ולשובע והפסולת המעורב תערובת זר ופסולת ידחה לחוץ.**

وفي اصطلاح الجمارا (**גמרא، גמרא**)، يُسمّى هذا «يدقّق في أفعاله». ومن خلال ذلك يحدث في النفس نوع من الهضم: فتتقبّل الخير غذاءً وشبعًا، وتدفع إلى الخارج ما اختلط به من خليط غريب وفضلات.

וכן בענין בירורי המדות אוי"ר [אהבה ויראה] **כל חד לפום מאי דמשער בלבי' ושוקל במאזני שכלו כיצד היא האהבה האמיתית לה'.**

وكذلك في تنقية الصفات الوجدانية (middos ,**מדות**)، أي الحب والخشية (ahavah v'yirah ,**אהבה ויראה**): «كلٌّ بحسب ما يقيس في قلبه»، يزن المرء بميزان عقله ما حقيقة الحب الصادق لـ **ה'**.

21 **וכיצד היא בחי' אתהפכא חשוכא כו' באמת לאמתו להיות מייגע א"ע** [את עצמו] **ביגיעת הנפש לבא למדרגה זו שיהיה נקבע בלבו באמת לאמתו בלי דמיונות כו'**

و[هو يوازن] ما حقيقة مستوى «قلب الظلمة [إلى نور]»، وما إلى ذلك، في الصدق المطلق؛ أي أن يكدّ نفسه ببذل جهد النفس ليبلغ هذا المستوى، حتى يثبت في قلبه بصدق مطلق، من دون تصوّرات وهمية، وما إلى ذلك.

וכיוצא בזה כמה דרכים הידועים למבקשי ה' יבינו כל מאליהם שצריך לדקדק ולפשפש כו' ולהיות מייגע עצמו כו'.

وهناك طرق كثيرة من هذا القبيل، يعرفها «طالبو **ה'**»، وهم «يفهمون كل شيء» من تلقاء أنفسهم: أنه ينبغي التدقيق والتمحيص، وما إلى ذلك، وإتعاب النفس، وما إلى ذلك.

אך אח״כ יגיע לבחי׳ ומדרגת החלב.

لكن بعد ذلك سيبلغ مستوى الحليب ومرتبته.

כמו שהחלב עד״מ מגדל את הולד להיות אבריו נגדלים. כך בחי׳ החלב של תורה מגדל את מדותיו אהוי״ר [אהבה ויראה] **כו׳ להיות לו אוי״ר** [אהבה ויראה] **היותר גדולים בגדלות המוחין**

فكما أن الحليب، على سبيل المثال، ينمّي الرضيع حتى تنمو أعضاؤه، كذلك فإن مستوى حليب التوراة ينمّي صفاته الوجدانية (**מדות**, middos)، أي الحب والخشية (**אהבה ויראה**, ahavah v'yirah)، وما إلى ذلك؛ حتى يصير له حب وخشية أعظم، في نضج القوى العقلية (**מוחין**, mochin؛ **גדלות המוחין**, gadlus hamochin).

(שהאברים הם המדות ועיקרם הם חג״ת [חסד גבורה תפארת] **נה״י** [נצח הוד יסוד] **ובחי׳ חב״ד** [חכמה בינה ודעת] **שבתוכן המקיימות אותן וכל א׳ מג׳ מיני בחינות אלו כלולה מכל הנ״ל הרי פ״א. וכל בחי׳ נחלקת לג׳ בחי׳ ראש תוך סוף הרי רמ״ג. ושרשם ה״ח** [ה׳ חסדים] **המגדילים הרי רמ״ח).**

(فالأعضاء هي الصفات الوجدانية، وأهمّها الإحسان (**חסד**, Chesed)، والشدة (**גבורה**, Gevurah)، والجمال (**תפארת**, Tiferes)، والنصر (**נצח**, Netzach)، والبهاء (**הוד**, Hod)، والأساس (**יסוד**, Yesod)، ومستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، والفهم (**בינה**, Binah)، والمعرفة (**דעת**, Daas) الكائنة فيها، والتي تحفظها؛ وكل واحد من هذه الأنواع الثلاثة من المستويات يشتمل على كل ما سبق، فيكون المجموع 81. وينقسم كل مستوى إلى ثلاثة مستويات: الرأس والوسط والنهاية، فيكون المجموع 243. وأصلها الإحسانات الخمسة (**חסדים**, Chasadim) التي تنمّيها، فيكتمل العدد إلى 248.)

וזהו רוחצות בחלב כו׳ שהחלב מרחיץ המדות ונהפכין ממהות למהות להיות נהפך לבו ונעשה כאיש אחר לגמרי בשינוי המדות כולן שוין לטובה.

وهذا هو معنى «مغسولة باللبن»، وما إلى ذلك: فالحليب يغسل الصفات الوجدانية، فتتحول من ماهية إلى ماهية أخرى؛ فيتغير قلبه ويصير كإنسان آخر تمامًا، إذ تتغير جميع صفاته، وكلها إلى الخير على السواء.

ומזה יומשך להיות לבן שינים שיהיה בהם בחי׳ לבנונית ובהירות בבירורי המדות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות בבחי׳ ראיה חושיית שלא ביגיעה יגיעת הנפש ויגיעת בשר רק מיד יגיע אליו כו׳.

ومن هذا ينشأ «بياض الأسنان»: فيكون فيها بياض وصفاء في تنقية الصفات، صعودًا بعد صعود، إلى أسمى المراتب، على نحو الرؤية الحسية؛ فلا يكون ذلك بكدّ النفس وبذل جهد الجسد، بل يصل إليه فورًا، وما إلى ذلك.

וזה חכלילי כו' מיין כו' מחלב כו' ובחי' יין וחלב נעשה הכל בחי' חכלילי לי לי עד רום המעלות:

وهذا هو «حُمرة» (**חכלילי**, chachlili)، وما إلى ذلك، «من الخمر»، وما إلى ذلك، «ومن اللبن»، وما إلى ذلك: فمستوى الخمر ومستوى اللبن يصيران جميعًا مستوى **חכלילי** (chachlili)، «لي، لي»، إلى أسمى المراتب.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

.the English translation و This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication /Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-/parsha

---

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayechi/4/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق